

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre	10	—	kr.
Félévre	5	"	"
Negyedévre	2	"	50
Egy órára	1	"	"

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**.
Főmunkatárs: **IG. MÓRÍ CZ PÁL**.
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:
Hasábbasó petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hasábbasó alku szerint jutányos aron vetetnek fel. Helyeg-díjma
den külön bejegyzésért 30 kr.

Thaly Kálmán két beszéde.

— Elmondta a képviselőház márcz. 8-ki ülésén. —

I.

A budapesti egyetem tételénél.

Thaly Kálmán: T. ház! Midőn a budapesti kir. tud. egyetem tételénél szót akarok emelni, majdnem magától érthető, hogy az egyetemi oktatás egész kérdését felőlelni nem szándékozom, mint a melynek csak némileg beható tárgyalása is sokkal túlhaladna egy felszólalás keretét. Azonban említettett a tud. egyetemre, vonatkozólag több kérdés, a melyeknek megoldása a közel jövőben várható, legyen szabad tehát ezen kérdéseket röviden érinteni, továbbá az egyetemnek egy nagy sikerrel működő specialitásáról egy kissé tüzesebben szólanom. (Halljuk! Halljuk!)

Több szónok említette és az igen t. miniszter ur is elismerte, hogy mind a jogi egyetemen — a philosophiai kart is ide számítva — mind pedig műegyetemen a hallgatóságra nézve a hely szűke miatt annyira tűrhetetlen, hogy az építés további elődázására az egyetem szellemi fejlődésének szempontjából is kártékony lenne.

Megvallom, hibának tartottam, hogy az egyetem külső épületének lebontásával annyira siettek, holott az alig volt oly állapotban, hogy némi építészeti segélyvel használhatóvá ne lehetett volna tenni. De ezen túl vagyunk. Megengedem, hogy azok a tervezetek, a melyek folynak egy külső budai egyetemi telep létesítése vagy belvárosi telkek beépítésének kérdése körül igen szép eszméket tartalmaznak, de mert szépek, sok pénzbe kerülnének. És miután a hazai kultúra költségeire, fájdalom, nagyon gyéren vehető igénybe a nemzet segélyforrásai, ezek meg nem valósulhatnak. Az egyetem épülete pedig le lévén bontva, még ünnepélyeire is az akadémiától és máshonnan kénytelen az egyetem helyiséget kikölcsonözni. Mikor az ifjak ősszel beérkeznek, a tudásvágytól vezérelt hallgatók be nem férnek, lassankint elvesztik kedvüket és ez jó praetextusul szolgál arra nézve is, hogy azzal ámitsák a szülőket, hogy ugy sinez hely, és csak tessék-lássék módra látogatják az egyetemet. Nagy kalamitás ez és csak üdvözlöm, hogy a t. miniszter ur minél előbb segíteni óhajt e bajon, habár egyelőre, anyagi eszközeink mérvéhez képest, talán nem is valami nagy szabású épülettel, hanem csak olyannal akar előállani, mely a térbeli szűkösön segíteni fog. Be is nyújtotta a t. miniszter ur ebbeli javaslatát az országgyűlésnek, óhajtom, hogy az mielőbb törvényt váljék és az építkezés lehetőleg tavasszal megkezdhető legyen. Sürgetem ezt ép a tudományos egyetem és a magyar ifjuság érdekében, mint immár elodázhatatlanul. De midőn erről arról van szó, legyen szabad a t. miniszter ur figyelmet még egy körülményre felhívni.

Nemcsak a használhatóság szempontjából, de esztétikai szempontból sem indifferens az, hogy középületeink milyen stílusban és arányokban épülnek. Fővárosunk rohamos fejlődése is magával hozza, hogy erre tekintettel legyünk.

Igen szükségesnek vélném, hogy a t. miniszter ur ne kövesse az építész urak persvásiója folytán a fővárosunkban most divó módszert, mert akkor rövid idő múlva ismét előáll a hely szűke. Most irtózatostan vestibule-

öket építenek, az egész építészeti diszt arra helyezik, hogy annak hatása miatt a belépő idegen elbámuljon. Látjuk pl. ezt az igazságügyi palotánál, melynek fényes vestibule-je meglepi az embert, a tanácselnökök pedig helyszükéről, legyónásokról és az akusztika rosszaságáról panaszkodnak! Ott van a nagy szin és térbeli hatás a vestibule-ben: a hol pedig kényelemnek kellene lenni, ott szoros és szűk a helyiség.

Ott van az egyetemi könyvtár, a melyet még boldogult Trefort építtetett. Kivülről mutatós, lépcsőrendszere a legszerencsétlenebb, vestibule-je igen nagy, de akkora a sötétség benne, hogy az ember lezúbanhat ott az emeletről a földszintre, Fabricius volt képviselő-társunk ott lelte halálát a sötétség miatt, alázuhant a liften a pinczébe s összetörte magát. Azóta van elrendelve hasonló esetek elkerülése végett, hogy a folyosón — bár igen sötétség van ott — örök lámpa égjen. Egyedül az olvasó-terem világos, de annak is csak az utca-felé nyíló része. Szerencsétlen az egész rendszer, főleg a külső parádéra építve. Ott van a nagy kolozszalis új ország-háza, a mely tagadhatatlan disze lesz fővárosunknak imponánságánál fogva, de ez is abban a szerencsétlen csucsives stílusban építve. Már is 75 helyiséget szánnak más célra, mint olyanokat, melyek sötétségükkel fogva használhatatlanok lesznek; talán raktárakul alkalmasak. Persze, a csucsives stílus sötétséget okoz, keskeny, hosszú nyílásaival.

Igen kérem a t. miniszter urat, hogy az új egyetem épületénél ne a túlságos luxusra, az első benyomás luxúsára legyenek tekintettel, hanem inkább a praktikus célokra, főleg a világosságra, tágasságra, a jó szellőztethetőségre. Nem mondom, hogy ne legyen stílus-szerű az épület, legyen természetesen, de ne túlhatmozva a mostani barokk-rendszer, vagy a czelszerűtlen csucs-ives rendszer szerint. Mivel a barokk-rendszert ejtettem ki az ajkamon, engedtessek meg — hiszen egy emelendő középületről van szó — hogy megérintsem, hogy fővárosunk fejlődésében építészünk a bécsi mintákat — mert legtöbbjük ott növekedett és a legkényelmesebben onnan kaphatták a terveket — annyira felélelték, hogy a szerencsétlen barokk rokokó, copf — és más kevert formákban építenek. Az a borzasztó sok manzard — és nem tudom miféle formájú sarok torony is olyan, amelynek praktikus haszna semmi sinez, bár temérdek költséget emésztenek fel, de esztétikai érteke sinez, mert ilyen szempontból az egy degenerált stílus terméke. Nincs más stílusa az egyetemnek szerintem, mint a renaissance. A renaissance korában élte virágzó korát az egyetem s azért a renaissance leginkább felel meg a világosság, a fővilágosodás eszméjének. Ez a tudomány stíljé, amely világosságot terjeszt. Ha pedig az antikhoz megyünk vissza, akkor a görög. A nemzeti muzeum remek homlokzatánál szebb ma sinez a fővárosban. A renaissance-ot illetőleg az Akadémia mint stíluszerű épület szintén nem tartatik az utolsók közé.

Azt a kérdést intézem az igen t. miniszter urhoz, hogy az egyetemnek új épületet emeltesse, méltóztatassék mint legalkalmasabbhoz a renaissance stílusra ragaszkodni; semmi esetre ne valassa a csucsives vagy a degenerált copf vagy rokokóstílt, akárhogy ajánlják is azt építészünk, akik hogy ugy mondjam rokokóbetegségben szenvednek. Örül a lelkem, mikor látom az iparművészeti muzeumot az

üllői uton, a mely most készül el belülről. Ez igazi luxus épület. Az egyetemnek nem szabad ilyennek lenni. De itt a luxusnak megvan a célja, mert iparművészeti új nemzedéket akarunk nevelni. Nagyon helyesem, hogy alapjában ez már stílusban épült és magyar motívumokkal építteték, mert keleti nemzet vagyunk, a mi génuszunknak az a stílus felel meg leginkább.

Ha evvel az épületnél az ornamentika teljes kifejezésének barátja vagyok, akkor az egyetemnél a legfőbb célnak a világosság, az egészség, a jó szellőztetés biztosítását tartom. Nem óhajtom elpocsékolni a pénzt a copf-rokoko és barokk stílus ciradaira. Kérem a miniszter urat, hogy a célnak megfelelően, de nemes egyszerűséggel akár görög, akár még inkább renaissance stílusban építtessék az épület, mint a mely stílus leginkább megfelel a célnak és az egyetem tudományos jellegének.

Az egyetemi kérdéstről szólva nem először hozom itt elő a házban a közoktatásügyi tárcza tárgyalásának az orvosi kar ügyeit, nevezetesen az orvosi diplomák nostrificációjának ügyét, t. i. az okét, a kik honfitársaink közül elég nagy számban — fájdalom — a bécsi egyetemen nyerik kiképzésüket. Nem azért mondom: fájdalom, mintha én a bécsi orvosi egyetem tudományos niveauja előtt meg nem hajolnék, elismerem ott is a tudomány magaslatát, habár talán ma mar nem is áll ott a hol állott a nemrég elhunyt híres Hirtl, Skoda, Rokitsanszky, stb. nagynevű tanárok életében mindazáltal a bécsi orvosi fakultás ma is magas fokon áll, tehát nem azt akarom megtámadni, de igenis azt, hogy ott németül képeztetvén a szaktudományban az orvosinövédek tisztán német szakkultúrát nyernek és Magyarországon még ha akarnak sem tudnak az orvosi ismereteket ez irodalmat magyar nyelven művelni, és terjeszteni.

Több évek ezelőtt felszólalásom által sikerült gr. Csáky miniszter ur idejében elérni azt, hogy az ő idejében legalább a tisztí orvosi pályára magukat alkalmaztatni óhajtó olyan orvosokat, a kik magyarországi születésűek, de bécsi diplomájuk van a tisztí vizsgákra kötelezte, hogy így legalább képesek legyenek magyar nyelven korrekten bonczjegyzőkönyveket s ilyen feléket felvenni.

Ennyit tehát elértünk, de ezzel megelégedni nem lehet, mert valamin a jogi kar külön van választva és az osztrák ügyvédi diplomák nem érvényesek Magyarországon, ugy óhajtandó volna, hogy a maguk lábára álljunk az orvosi kar tekintetében is, mert hiszen a viszonyosság vajmi keveset használ nekünk; azon bécsi orvosoknak a száma, a kik a budapesti egyetemen nyerik kiképzésüket és Ausztriában akarnak gyakorolni vajmi kevés ujjakon megszámlálhatjuk. Én tehát e részben is teljes önállóságot kívánok Ausztriával szemben elnyerni és a mint magánaton értesülve vagyok — talán nem téves az értesülésem — a t. közoktatási kormány folytat is tárgyalásokat e részben, melyek ugy tudom a legutóbbi időig elég biztató irányt vettek a legutóbbi időben azonban az ausztriai közoktatási kormány részéről zökkenetek volna ezek valami kátyuba. Igy tudom, ha nem is tudom, igen kérem az igen tisztelt miniszter urat, ha olyan stadiumban áll az ügy, hogy adhat felvilágosítást, méltóztatassék nyilatkozni, hogy miben áll az orvosi diplomák nostrifi-

catiójának ügye, vagyis az osztrák kormány-nyal folytatásban levő tárgyalások hogyan állanak.

T. ház! Van a mi egyetemünk orvosi facultásának egy nevezetes intézménye, amely az ő valóban nagy szaktudománnyal bíró és emberbaráti buzgalommal működő igazgató tanárának és személyzetének ernyedetlen működése következtében a legnagyobb virágzásban van és európai tekintélynek örvend: ez az eddig csak ideiglenesen létesített u. n. Pasteur intézet (Halljuk!) elnevezve, ama nagy francia tudósok a nevére, aki az emberiségnek jöttevője volt, különösen a bakteoriológia téren tett felfedezésével 1885-ben létesítette ő Párisban az első, akkor központi-nak tervezett antirabicus intézetet, amely intézetek azóta, mivel azoknak szemmel látható végtelen nagy haszna bebizonyosodott, világszerte elterjedtek. Minálunk a magyar tudományos akadémia karolta fel először azt, hogy egy ilyen intézet létesíttessék nálunk, ahol éppen a veszett ebek és általában veszett állatok által megmártak száma irtózatlan nagy, más országokhoz, különösen az északi országokéhoz képest, és ezen intézet által éventén százi mentenek meg hmfittársainknak a halálmek legirtózatobbbikától.

Az akadémia eszméjét, amelyet az intézetnek jelenleg is élén álló Högyes tanár fejtett ki, felkarolta az akkori miniszterium és gondolom, Trefort Ágoston miniszter 1890. ben (Zaj. Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.) nyitotta meg az ideiglenes Pasteur intézetet Budapesten. Meg kell még említenem, hogy a kormány magához Pasteurhoz kiküldvén az akkori jeles orvost, Babest, ez, miután beavattattott a védoltas titkaiba, nem felejtve el azt, hogy nemzetét egykor otthagya Szt. Pál: Ő is itt hagyott bennünket ily módon és elment oda az oláhokhoz, a maga nemzetéhez és tudományát, amelyet magyar pénzen szitt magába, honfitársai részére értékesítette, élvezve tudományai jövedelmeit, melyekről lesznek bátor szólni, hogy mily dusan dotálják ott az intézetet.

Azonban Babes eltávoztával nem veszítettünk semmit, mert megmutattuk, (Zaj. Elnök csenget.) hogy a mostani nagyérdemű igazgató buzgólkodása, szakértelme és tudománya folytán oly virágzásnak indult indult és úgy viragzik ez az intézet, hogy azt lehet mondani: ez idő szerint ez a világ egyik leglátogatottabb Pasteur intézete.

Mert hogy mennyire elterjedtek ezen védoltó intézetek az egész világon, arra nézve (Halljuk! Halljuk!) csak röviden említem meg a következőket:

Párisban, mint mondtam, 1885-ben állított fel az első, és belátták azon hasznát, a melyet Pasteur találmánya hozott, hogy míg azelőtt veszett ebektől megmárt minden 100 ember közül 15—20—25 a legirtózatobbb kinok közt meghalt: addig Pasteur találmánya a halálozást 1%-ra szállította le sőt még az az 1% is csökkent azóta 0.53%-ra, sőt Högyes saját találmánya szerint minálunk a tavaly évben már csak 0.12%-ra csökkent le. Nagyérdemű ebben az ügyben (Halljuk! Halljuk!) az az értekezés, amelyet intézetünk jeles igazgató tanára, a magyar tud. akadémiának f. évi febr. 15-iki ülésén tartott s amelyet itt van szerencsém bemutatni, amely ezen intézménynek az egész világon való elterjedéséről áttekintést nyújt valamint a saját, eddig csak ideiglenes intézetünk üdvös működésére is világot vet.

Csak megemlítem, hogy 1883 óta annyira belátta a művelt világ ezen intézetek szükségét és hasznosságát, hogy már a legtávolabbi helyeken is minden világrészben állítottak fel ilyen intézeteket. — Így pl. Konstantinápolyban, Tiflisben, Tunisban, Saigonban, Cochín Chinában, Chicagóban, Mexikóban, Charkovban, Sumrában, sőt még Szarmarkandban a persa kínai határon is léteznek immár ily intézetek és nevezetes, hogy Oroszország, melyet a barbarismus hazájának szoktak mondani, ezt a védoltást annyira felkarolta, hogy ott jelenleg nem kevesebb, mint 8 gazdagon dotált Pasteur intéze van; Oroszországban is 6, sőt a hazánkhoz képest

kicsiny Romániában is kettő t. i. Bukarestben és Jassyban.

Hatezeren felül megy t. ház azon védoltások száma, a melyeket Högyes tanár 1890 óta a mi intézetünkben az ő saját Pasteurénél is jobbnak bizonyult rendszere szerint teljesített és mondom, oly eredmény-nyel, hogy ez idő szerint már csak 0.12% ra olvadt le azok száma, a kiken ez az iszonyu betegség, dacára a védoltásoknak, kiütött. Oly tekintély van intézetünknek, hogy az osztrák tartományokból, Szerbiából, Boszniából, Montenegróból, sőt Romániából is felkeresik, legújabbán pedig a bolgár kormány újabb ilyen intézetet óhajtván felállítani, szakértőjét Párisba küldte az ottani Pasteur intézet tanulmányozása végett és az illető Budapestre jövén, tanulmányozta a mi intézetünket és arról győződött meg, hogy míg a párisi intézet 0.53%-ra, addig a miénk 0.12%-ra szállította le a halálozást, kijelentette, hogy felesleges Párisba utaznia, mikor Budapestben mindent megtanulhat és itt folytatja és teszi meg az előkészületeket arra, hogy Bulgáriában az ő tanácsai szerint állítsanak fel egy hasonló intézetet.

Igen t. ház, hanem hogyan vagyunk azután ezzel a mi intézetünkkel? Látogatva van naponként 140—150 embertől, többnyire gyermekeket — mert legtöbbszörre gyermekeket meg asszonyokat haragnak meg a veszett ebek — kell beoltani, a kik reggel és estefelé jönnek. És el van helyezve ez intézet az állóuti klinikán két szobában és egy folyosón s a 12—15 embert befogadni képes előszobában várakozik 140—150 ember, akik közül a szegényebbek az u. n. kolera barakkokban vannak elszállásolva és Isten szabad ege alatt esőtől és hőtől verve kénytelenek várakozni a betegek míg az oltás sora rájuk kerül. A hol pedig végrehajtatik az ojtás, férfiak és nők, köztük gyakran előkelő urnők egy szobában kénytelenek toltottukat összeállítani. A védoltó anyag előállítására pedig helyiség nincsen, hol a szükséges háziyutakat nevelhessék, azokat a piacról keli beszerezni, a hogyan kaphatják.

Továbbá nincsen elkülöníthető szoba, a hova az olyanok — nagyon csekély százalék — helyzetlenek el, a kiken meglehet talán későn jöven gyógykezelésre kiüt a betegség, hogy azokat külön gyógyíthassák és rajtuk observálhassák a tudomány és az emberiség hasznára a betegség lefolyását.

Igy az elhelyezés immár valósággal tűrhetetlen.

Nézzünk csak meg más ilyen intézetet, nem a párisi vagy az orosz intézeteket említem — csak az oláhországi bukaresti hasonló, melyet Babes doctor dirigál, akarom röviden összehasonlítani a miénkkel. — Bukarestben megvettek egy nagy kert közepén álló szép palotát, abba helyezték el a Pasteur intézetet Institut de pathologie et bakteoriologie cz. alatt. Nálunk is az említett jeles tanár Högyes, a pathologiai tanszékét foglalja el. Ezen bukaresti Pasteur intézet dotátója évi 100,000 líra aranyban, ebből 50,000 líra személyi czeleokra fordítatik, 50,000 líra pedig dologi kezelésre, 15 emberből áll az intézet személyzete. Babes doktor igazgató évi fizetése 18,000 frank és természetben szép lakás. — Nálunk dr. Högyes tanár fizetése 3000 frt és 600 frt lakpenz. Van Babesnek 4 assistense, egy közülök aligazgató is. — Mindegyiknek fizetése 4800 frank.

Nálunk egy adjunktusnak fizetése 1200 frt és 400 frt lakbér. — Babesnek van 2 praeparatora, mindegyiknek fizetése 3000 frank. Minálunk praeparator nincs csak egy assistens van és ennek fizetése 800 frt. 150 frt lakbért Babesnél van 5 szolga rendelkezésre, egyenkén. 560 frank fizetéssel. Nálunk van egy gyakornok 300 frt fizetéssel és egy szolga 500 forint fizetéssel.

A bukaresti intézet személyzetének fizetése, mint mondtam 50,000 líra, míg nálunk összesen 6950 frt. A bukaresti intézet dologi kiadása évenként 50,000 líra, nálunk csak 800 frt. Babes dr. azután kiadott egy fényes, nagyszerű jelentést — nem hozhattam el, ez egész emelet, mert nagy törvénykönyv-

szerű alakban van, — és kiállította a jelentést francia és román nyelven ezt szétküldi az egész világnak, hirdetvén hazájának virágzó intézetét.

De mindannak dacára, hogy a bukaresti intézet ily fényes dotációban részesül és fényes palotában van elhelyezve, a mi Pasteur intézetünk pedig ideiglenes helyiségben van elhelyezve, a mi intézetünk eredmény tekintetében mégis felülmúlja a bukaresti intézetet.

Igen kérem tehát a t. minister urat, ne méltóztassék ezt az igen nagy virágzásnak induló humanistikus áldásos intézetünket továbbra is nyomorogni engedni. Az egyetemi rendezésekkel összefügg ez a dolog, azt hiszem, ha valahol szükség van ilyen intézetre, nálunk ennek szükségessége bebizonyult. Lehet is azon segíteni, nem is igen nagy bajjal, legutóbb az elhegerézre vonatkozólag kérem szíves figyelmét, hiszen felépültek az új bonczani intézetek tehát az egyik bonczani intézet helyiségébe, ha az kellőképp fertőtlenítetnek, el lehetne helyezni az antirabikus, vagyis Pasteur-intézeteket vagy az állóuti klinikák telkén, hisz a telek megvolna s ha új épületekre gondolhat a miniszter ur, méltóztassék a jövő évi költségvetésbe bevenni egy megfelelő összeget, hogy ezen ideiglenes jellegű intézet végre és az intézet emberies feladatahoz képest helyezzessék el. (Élnék helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nagyon melegen ajánlom ezen ügyet a t. minister ur figyelmébe a költségvetés ezen tételét különben elfogadom. (Élnék helyeslés a szélső baloldalon.)

II.

A kolozsvári egyetem tételénél.

T h a l y Kálmán: Én is ezen tárgyhoz óhajtok pár szóval hozzászólni. De a miket Komjáthy Béla t. barátom itt részletesen kifejtett és Hegedüs Sandor t. barátom, mint kolozsvári képviselő valóknaq és ismert és támogatott, azok itt nem szorultak arra, hogy itt indokoljam. Amik felhozattak, ezeket teljes lelkeimből, mint nagyon mély ányos kívánságot parolom a kolozsvári egyetem érdekében. Az ezen és azon padokról egyaránt elhangzottak felett örömetem fejezem ki, mert látom, hogy legalább e tekintetben a képviselőház ellenkező padjain is egyenlő véleményen vagyunk. Hegedüs Sandor t. barátom azon megjegyzésére, hogy ő elfogult ezen kérdésben, mert azt mondhatná rá, hogy haza beszélt az a választom, hogy én igen szeretném, ha mindig így beszélne nekem haza, (Derültség a szélsőbaloldalon.) mert ez olyan hazabeszélés, amelyet én is parolok. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Azon indokokhoz, amelyeket hallottam, még hozzátesszek egyebet is. Habár a kolozsvári egyetem érdekében eddigelé az idők folyamában lassan-lassan, amint ezt Komjáthy Béla t. barátom is kifejtette, elég sok történet, mindazonáltal a haladás még nem tökéletes, de nem is lehet, miután az eszközök, melyek eddigelé előmozdították az egyetem fejlődését, nem voltak kielégítők.

A hallgatók száma azonban mégis növekedett, úgy, hogy legújabbán 800-on túl megy a kolozsvári egyetem hallgatószáma. — Ekkora hallgatószáma Németország 22 egyeteme közül a feének sincsen. Nem említem én a nagy egyetemeket pl. Berlint, körülbelül 10,000, Lipsét a maga 5—6 ezer, Münchent a maga 4—5 ezer hallgatóival, Bonnt, Strassburgot és a többi nagy egyetemeket, hanem felhozom Heidelberget, amely kis város, de virágzóbb, tekintélyesebb, híresebb egyeteme Németországnak a heidelberginél mégis aligha van. Példa az arra, hogy a muzsak arra való kisebb városokban is otthont találhatnak. Ez áll Kolozsvárra is. Vegyük azonban a kisebb német egyetemeket, minők a giesseni, marburgi a jénai, a göttingai, a rostocsi stb. Ezek között számos van, amely a kolozsvárihoz nem hasonlítható sem a tanári kar száma, sem pedig főként a tanulók száma tekintetében. De nemcsak Németországban van ez így: ott van a régi olasz egyetemek közül a leghíresebb a bolognai, amelyről közmondással vált »Bononia docet« és amelynek sok híres törté-

nelmi nevű magyar ember is köszönhetne magasabb képeztetését.

A bolognai egyetemnek, ahol épen a múlt évben jártam — ma nincs 303 hallgatója sem, de azért »Bononia« mégis »docet«. E hanyatlással szemben a kolozsvári egyetem hála Istennek jobb fejlődésnek indult. — »A mennyiben mint mondám, 800 vagy több hallgatóinak száma. — Ezek a körülmények igazolják tehát azt, hogy Kolozsvár méltó arra, hogy egyetem legyen. Hogy az ottani egyenlő képzettségű tanárok a budapestiekkel egyenlő alapfizetésekben részesüljenek, ez a conditio sine qua non és oly kívánság, a melynek méltányosságához és jogosságához szó sem férhet. De tovább is kell fejleszteni a kolozsvári egyetemet és én elismeréssel tartozom a t. miniszter urnak akkor, mikor a kolozsvári egyetem orvosi karának hathatós kifejlesztése érdekében az ottani Karolina kórházat nagy intézette alakítja át és az építést saját regiszbére vette át. Ez minden esetre hivatva lesz a kolozsvári egyetemnek egyik szakját kellőképen kifejteni.

Ezeket kívül úgy vagyok értesítve, hogy a miniszter ur kiállításba helyezte, hogy még egy pár katedrát fog felállítani a kolozsvári egyetemen. — Ugy tudom, hogy a szépművészeti és esztetikai tanszék felállítására már felterjesztés is tétellett az ottani tanári kar részéről hozzá. A hírlapokból pedig azt olvastam, hogy a magyar művelődés történet számára is szándékozik a miniszter ur külön tanszék felállítását. Hogy a kettő közül melyik az igazi, nem tudom óhajtanám bar mind a kettő való legyen, mert szeretném a kolozsvári egyetem fejlődése iránt az érdeklődést ily irányban is felbredve látni.

Az a körülmény, hogy némely doctrinákra, melyek nem életpálya szakmák, hanem határozottan magasabb szakműveltséget igénylő tanszékek, nem iratkozik be nagyobb számú hallgató, ne riasszon vissza senkit. Valóban csodálkozom is azon, hogy pl. a pénzügyi bizottságban felszólalás történt a miatt, hogy Bálint Gábornak az uraltaji nyelve a kolozsvári egyetemen alig van 15—15 hallgatója. Vámbéry Ármio csak elég híres ember a keleti nyelvek terén, ő nemcsak európai, hanem világhírű tudós, a ki érti a különböző dialectusait a keleti nyelveknek, ennek magam

is élő tanuja vagyok, mert a midőn egy ízben Konstantinápolyban együtt tartózkodtunk, — összejövén a kandahári seikkel északi Indiából, én tréfából azt mondtam Vámbérynak: szólítsa meg a seiket afgánul; ő csakugyan megtette, mire a seik meglepetve bámultak el, mivel a mióta Indiából elindult, nem hallott afgán szót sehol s nagy ámulatba esett, hogy ime akad a gyaurok között, aki afgánul szól. Vámbéry tehát a keleti nyelvekben világteljes kintély és mégis alig van 1—2 hallgatója, sőt volt idő, mikor egy sem volt. Amde kinek jutna ezért eszébe azt mondani, hogy a keleti nyelvek tanszékét meg kell szüntetni a budapesti egyetemen, ami ha megszüntetettnek, valóságos szegény lenne. Így vagyunk Bálint Gábor tanszékével is, a mely nagyon helyén van Kolozsvárott.

A speciális tudományokra is tekintettel kell lennünk, kiváltképp akkor, mikor arravaló embereink vannak.

Szerintem úgy is lehetne segíteni a kolozsvári egyetem helyzetét, mint Németországban szokás, hogy egyes kisebb városok egyetemén a celebritásokat külön ad persónam díjazják, hogy legyen előkelő kitűnőségük valamely tudományában nekik is. Így volt ez pl. akkor, mikor a bonni egyetem licitandó veszekedett a lipcei egyetemmel Sohms tanár felett, vagy mikor Pettenkoferért a müncheni és a berlíni egyetemek versenyeztek. Ha kedvező anyagi helyzetünk volna, magam is óhajtanám, hogy a kolozsvári egyetemen még ily eszközökkel is visszatartassanak a kitűnő tanárokat, minek legelső feltétele azonban okvetlenül az, hogy a kolozsvári egyetemi tanárok alapfizetés tekintetében egyenlőkké tétessenek a budapestiekkel. Azon tanszékekre nézve pedig, a melyek még nincsenek felállítva, de tervbe vannak véve, vagy a melyek már fel vannak állítva, de nincsenek betöltve, kérem a t. miniszter urat: méltóztatásuk azokat mennél előbb felállítani, illetőleg betölteni, mert a kolozsvári egyetem olyan végvára a magyar műveltségnek, a hol az utolsó őrtornyot sem szabad őrtálló nélkül hagyni. (Ugy van! a szél-öbaloldalon.)

Ajánlom tehát ezen egyetemnek úgy bel mint külterjes fejlesztését. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Barabás.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Pedig nem is ez az igazi neve. Ezt csak úgy kapta ráadásul. Hogy miért? Azt, ha kerébe törnének, se tudnám megmondani. A mi falunkban meg van az a szeretetreméltó szokás, hogy egyes embereknek a rendes polgári nevéken kívül még egy másik névvel is kedveskednek — egészen díjtalanul. És ezeket a neveket azután úgy felelik, hogy az igazi névvel is jobban ismerik és gyakrabban használják, bizonyosan azért, hogy az igazi nevet megkíméljék, hogy a gyakori használatától kopásnak ne legyen kitéve. Ismertem egy embert, akit Bunyitának hittak, holott Pap Sándor volt az igazi neve; egy másikat meg Janszinnak neveztek, holott a becsületes név Szabó Jánosnak kellett volna szólni. Nem tudom, másutt is divatozik-e ez a kellemes szokás? Kár lenne, ha legalább ezután meg nem honosítanak.

Hanem az is igaz, hogy rendszeren rászolgál az ilyen utólagos keresztnévre, a kit meg tisztelnek vele és egy vagy más kiváló tulajdonsággal érdemessé teszi rá magát. Így el se tudnám képzelni valami nagyszájú, izgága, verekedő emberről, hogy ne Barabás legyen a neve és ha Barabásnak hallanék valakit nevezni, okvetlenül azt is olyan ritkán felelt, ollót régen nem látott hajjal, olyan lekonyuló, torzonborz vörös hajszal és olyan előre

nyuló, borostás állal képzelném el, a kinek a hátra iramodó alacsony homloka s a buta szemöldöke alatt kiülő, nagy, zöldes szemei, kiálló pofacsontjai s a széles, husos ajkai közt nagy, széles lapátfogai vannak. Ez már nem is név az én képzetem közt, hanem valóságos fogalom.

Pedig nem volt rossz ember s a mig nem adta magát annyira az itálnak, kitűnő munkás ember volt az Istenadta. De mikor aztán belekóstolt az itókába, napokig lakta a korcsmat és ne adj Isten, hogy onnan ki lehetett volna vajúni, vagy hogy ő valahibe, a ki az idő szorint oda vetődött, bele ne kötött volna.

Egyszer fogadásból teljes egy évig megálotta, hogy nem ivott s az alatt az idő alatt mintaszerűen viselte magát. Hanem annál bőségesebben kárpótolta magát azután.

Az még semmi volt ha boros fővel a korcsmatban üthet emberbe belekötött, ha neki nem volt esze, de a többinek, hogy nem vitték végsőig a dolgot; — egy kis esonttörésnek pedig, vagy ha fejét csak egy-két helyen szakították be, annak még ő oda se nézett.

Az se volt valami nagy sor, mikor az utcán neki állott egy házat kódarabokkal ostromolni, azért, mert nem akarták oda bebozsítani és hogy az ennek folytán nekítámadt négy-öt legény ellen valóságos utcai harcztörtént egy bravur volt, mikor a neki vadult falu bikáját ő maga akarta elfogni pusztá kezével és majd hogy nem életével fizette meg a Toldi Miklóshoz illő hősködésnek az árát.

No hát bele nem halt épen; de csak az

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, márcz. 10.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának jog- és pénzügyi bizottsága tegnap du. ülést tartott V e c s e y Imre tanácsnok elnöke alatt, melyen a márcziusi közgyűlés tárgyait készítették elő. Jelen voltak: V a r g a Károly jegyző, M á r t o n Imre, N e m e s Kálmán, K o n c z Elek, M á r k Endre, M a y e r Emil, K o s z o r u s Lajos, M i s k o l c z y Jenő.

Elnök az ülést megnyitván, első tárgyként Kolozsvár sz. kir. város közönségének körvényét vették elő, melyben a Matyas király szobrára kér adományt. A bizottság egyelőre levette a kérdést a napirendről, a kérdés tanulmányozása czéljából.

A Gönczy egylet a város nagyuj-utcai telkét Othon czéljaira s egyszersmind azt kérte, hogy ezen telek beépítésére ajándékozza oda az egyesületnek a tanfelügyelői lak számára megszavazott téglamennyiséget. A tanács ez a t. főügyésznek adta ki, a ki az ajándékozást nem ajánlja, mert a szóban forgó telek rész keskenysége miatt önálló telek alakítására nem alkalmas s ez veszedelmes preczedens volna, hanem ehelyett az eladását javasolja, felajánlván a szomszéd telek tulajdonosainak, ha pedig eladható nem volna, úgy szebbszerű árucarnok volna ott építendő.

A bizottság az ajándékozás tekintetében hozzájárult a főügyész véleményéhez, a felhasználás tekintetében pedig véleményes javaslatra szólítja fel a tanácsot.

Zemplén vármegye feliratát az önálló magyar gör. kath. püspökség ügyében a legmelegebben pártolják.

A róm. kath. iskolaszék növendékeinek szaporodása folytán két új tanítói állást kénytelen szervezni s erre a város segítségét kéri. A főszámvevő nem javasolja a keres teljesítést, mert felekezeti iskolák segélyezésére a városnak nincs pénze, de a város közönségének egyrészt sem lehet más felekezeti iskoláinak fentartására kötelezni.

történt vele, hogy mikor beleragadt a neki-bőszült állatnak a szarvába, az lecsapta a fejét s a szarva hegyét a beleje paszaskodó ember fülebe furva, így vonszolta magával egy darabig; azután egy rándítással végig hasítva fületől orra tövéig az arcját, úgy hagyta el magáról az alkalmatlan kolonczt.

Már ezt aztán ő is sinylette sokáig. Iszonyu sebhely torzította el különben se valami szép arcját; de azt hiszem ennél sokkal jobban bántotta az, hogy az okatlan állat legyőzte. Sokat is ártott a prestigeének ez a veresség, és valószínűleg az ő saját önbizalma is megfogyatkozott, mert nem hallottam azóta eszeveszett bátorságának újabb tanujeléről.

És talán e miatti bánatában is adta magát azután mind jobban-jobban az itálnak s a mikor legutóbb láttam, vérrel befutott szemmel, elvadult arcának bamba kifejezése, a megrögzött iszákosnak a képét tüntették fel.

Vajjon kigyógyult-e kárhuzatos szenvedélyéből és csöndes jóra való munkás ember lett-e belőle? Nem tudom, de valószínűnek se tartom. Lehet, hogy valami korcsmai verekedésben pusztult el; — vagy, ami még valószínűbb: abban a gyilkos körben, mely könnyörtelenül pusztít az iszákosok közt, s a melyet most már szelvényben delirium tremens név alatt ismernek.

Szegény Barabás!

Pedig csak az volt a baja, hogy néhány századdal elkésve született. Ki tudja, mi lehetett volna belőle, ha mai elpuhult korunk helyett N a g y Lajos, vagy Matyas korában születik?

Karem.

M á r k Endre úgy tudja, van kiküldve egy bíróság, melynek az volna kötelessége, hogy kiszámítsa azt az arányt, a melyvel a város a különböző felekezetek iskolái fenntartásához tényleg járul s a melyet másrészt a számarány meghatároz, a mely szerint a megterhelhetőség egyenlő kell hogy legyen a vizsoutszolgálattal.

Ezt kell legelőször ismernünk, csak aztán lehet a felett döntenünk, tovább mehetünk-e az egyes felekezetek segélyezésében vagy beallt a községi iskolák felállításának szükaége.

A b r a h á m László t. főügyész azt indítványozza, hogy a tanács tegyen a közgyűlésnek jelentést a bizottság letevése és esetleg kibővítése iránt s egyszersmind a közgyűlés által utasítottat kéri a bizottságot, hogy munkáját f. é. május 1-ig fejezze be. Ezt elfogadták.

A h. sámsoni ev. ref. egyháznak megadni javasolnak templomépítésre 100,000 drb téglat.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület a debreczeni ev. ref. főiskolánál két párhuzamos osztály felállítását végett 3 tanszék felállítását kéri. Visszaadták a tanácsnak azzal, hogy hallgassa meg a reáliskola átalakításának ügyében kiküldött bizottságot.

A Fröbel gyermek kert egyesület 10 évre évi 400 frt segélyt kér, mert különben megszűnni volna kénytelen. A bizottság kiadni javasolja a főszámvevőnek véleményezést végett.

A burgondia-utczán egy 250 □ ölnyi teleknek kétfelé osztását kérte a tulajdonos, melyek egyike 119 □ ölnyi lenne. — Voltak olyanok, akik eleve megadhatatlannak mondták az engedélyt úgy tűzrendészeti, mint város fejlődési szempontból, azonban a többség az építési bizottságot is meghallgatandónak találta.

Harag Mórnak a községi kötelékbe felvétel kilatásba helyezését a főkapitány erkölcsi bizonyítványa alapján nem hozták javaslatba, Ranunkel Herman posztókereskedőnek 100 frt díj lefizetése mellett igen.

A martinkai ev. ref. leány egyház D a v i d h á z y János esperes utján jelenti, hogy iskolát kíván építeni, melyet a debreczeni nagycserén lakó gyermekek is használnak, czélja kivételéhez azonban még 700—800 frtja hiányzik. Adományt kér tehát a várostól is. — A bizottság kimondta, hogy téglá és keményfa adományozása által hajlandó segélyezni az egyházat, de határozott kifejezést kéri annak, mire és mennyire van szüksége s a terveket is látni kívánja.

A guthi vadásztársaság 1902. év végével lejárató szerződésének újabb 10 évre meghosszabbíthatni kéri. Kérvényében igéri, hogy a fázántenyéztést meghonosítja. A bizottság a szerződés meghosszabbítását javasolja.

A Verseczen és vidéken működő magyar nyelvtérjesztő társulat részére 50 frtot javaslóknak megadni.

Az orsz. színész egyesület nyugdíjalapja javára 10 frtot javasolnak.

A mező-örményesi (Kolozm.) oiahság közé beszélt magyar ev. ref. egyház részére a lelkeszi állás biztosítása czéljából 25 frtot javasolnak.

Az orsz. díjkegyesület kérvényére elhatározták, hogy a város 5 év alatt 300 frtos alapítványt tesz, s az évi részletet a takarékpénztárba teszik s az ötödik év végén kamattól az egyesületnek adják.

A vakok budapesti orsz. intézetének 10 frtot javasolnak.

Ezzel az ülés véget ért.

TARKA-ELET

Fázános a guthi erdőben.

Egy rózsascsovü lankaszter puska, meg egy bölcs, értelmes s kitünő szimatu vizsla, mint a milyen a S á n d o r ur hűséges, tarka szép Czézárja, azután a vadász bátran neki indulhat a cserjéseknek . . .

Azok a szállingó békanyállal betont, beszótt enyhe őszi napok, a vizsla majd egyik bokorhoz, majd más bokorhoz szaladva szimatolja fürgén a vad átható szagát, a puska sárkány felvan húzva . . . Most abból a gazos cserjéből hirtelen zubogás hallatszik. Mintha csak nyilból lőtték volna ki. aként pattan a levegőbe az aranyos veres tollu, uszályos farku fázán madár . . . Aztán egy puffanás! a madár csése közben megfordul a levegőben, mint a bukó galamb s már csak a véres, vergődő vadászszákmányra nyifog a bölcs, a ragyogós szemü Czézár . . .

Hanem a fehér húsú fázán nem minden bokorban terem, sok bajjal sek gonddal jár a tenyésztése. S talán egyedüli az erdők mezők vadmadarai közül, mely az isteni gondviselésen kívül még a jó, de önző vadász emberek gondviselő kezére is a legnagyobb mértékben reá van kényszerítve, különösen télen, mikor a fagy jégréteggel vonja be a tavakat, tápláló mag szemecske nincs sehol, csak a hó, a fehér hó mindenütt. Ilyenkor a kiszórt polyván, rosta szemeten tengődhetik csak a fázán . . .

Meg költés idején is menyit az ellensége? Mert hogy a földre rakja fészket a menyét, a görény, a róka koma mind kitünő lakomákat rendezget a fázán fészek tojásából, kis csipogó fiokáiból . . .

A fázán tehát igazi uri, nemes vad, melyet könnyebb megejteni, természetesen jó vadászni, mint tenyészteni, szaporítani s ez talán az oka, hogy fázán a debreczeni erdőségekből eddig elvételre került? Most azonban a guthi vadásztársaság komolyan tervbe vette, hogy a guthi híres erdőséget a madarak királyával, a fázánnal befogja népesíteni, hogy a vadászra minden bokorból párjával együtt kaczarason a ragyogós tollu, kecses szép him . . . De az ilyen fázán telepítés nagy költségekkel jár, mert hisz próbát tettek is véle, azért a guthi vadásztársaság folyamodott a városhoz, hogy a telepítés érdekében s az erre tett költségek iránti tekintetből, — hogy az áldozat meg is térüljön, — a társaság berleti szerződését, mely még csak az 1902-ik évben jár le, további 10 évre is jó előre kösse meg illetőleg ujtassa meg a város?

Az érdekes vadász kérelmet tegnapi ülésén tárgyalta a jog és pénzügyi bizottság s a márczius havi közgyűlésen döntene be benne végérvényesen s hiszük, hogy a kérelemnek megfelelő méltányossággal, mert ily gazdag fázán telepítésére a mellét, hogy nagyban emelne a debreczeni vadászterület értékét s változatosságot hozna be az egy hangu nyul vadászatok helyére, még más tekintetben is nagy előnnyel járna, mert a guthi vadászok ez esetben állandóan rendszeresíteni akarnák a róka vadászatot is, a mely veres vad tudvalevőleg egyik legveszedelmesebb ellensége a fázánosoknak, de a majorosok libáinak, tyukjainak is . . .

Tehát csak fel kell húzni a puska sárkányt! S dolgozzunk kezeikre mindnyájan a guthi vadász társulatnak, hogy csak hadd szaporítsák a nimród urak az aranyzöldes, ragyogós szárnyu fázánt a debreczeni erdőben . . . Akkor lesz csak még vig itt a vadász élet. S akkor pusztulnak csak igazán a rókák minden berekben, nem úgy, mint eddig, csak itt-ott a vadász csárdák környékén? . . .

Paulus.

A háremek csemegéi.

(Kereskedés leányokkal.)

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, márczius 10.

Mese az, hogy csak Marokkóban, Tuniszbán vagy Bagdadban volnának háremek vannak azok Magyarországon is, még pedig, sokkal veszélyesebb és sokkal erkölctelenebb alapra fektetve, mint a nagy Mohamed rózsá-illatos háremei. Mese az is, hogy csak Sztabulban állítja ki a török, görög vagy örmény kereskedő karcsu, fehér vagy fekete rabnót a piacra, portékák gyanánt, mert ez itt Magyarországon is mind megtörténik, csak hogy sokkal szemérmelenebbül, sokkal aljasabb módon és a romlás sötétebb hátterével, mint az isztambuli rabszolga piacokon. S már eléggé ismeretes a szomorudolog, hogy Belgrád Bukarest és Szófia, az egész Balkánna a keresztény hatóságok által is szabadalmazott nyilvános háremeit Magyarország látja el szebbnél-szebb csemegékkal, igazi kézzől-kézre vándoroló rabnókkal, kik ott a rövid, vad pillangó játék után égett szárnynyal hullanak beteg, nyomorultán a sárba, a pusztulásba . . .

A debreczeni vasuti indóháznál tegnap is egy ilyen csemegét mentett ki a kufárok kezei közül a vasuti rendőrség. Egy alig 15 éves fiatal lánykát, kit Bathorból szállított a központ, Budapest egyik bünbarjangja felé két szoknyás ember kufár.

A nyiregyházai vonatról szállottak le s a gyorsvonattal akartak Budapest felé utazni s a két ember kereskedő karanfoga vitte, őrizte a kisirt szemü fiatal gyermek leányi. A különös csoport azonnal szeméibe tünt Neumann László nyugdíjas rendőrbiztosnak, ki kérdőre is vonta a leányt és kísérőit.

A leány sirva fakadt s úgy kérte a rendőrbiztos, hogy mentse meg őtet. — Mert Bathorból már két hónap óta tartogatták, dugdosták okmány nélkül egy ilyen magyarországi háremben s most pedig, mint a barmot, megint tovább akarják adni, szállítani talán Budapestre, talán máshová? . . .

Neumann a leányt s két kísérőjét ekkor Boczkó főkapitány elé kísérte, ki elrendelte a legszigorubb vizsgálatot, melyet Tóth Sándor tb. alkapitány tartott meg. — És a vizsgálat folyamán kiderült, hogy a két kísérő nő nem más, mint két neves fehér rabszolga kereskedő Barthá Julis kis ujszállási illetőségű hárem tulajdonos és Zsébcház Mari a az üzletvezetője, kik beismerték, hogy a 15 éves leányt 50 azaz ötven forintért váltották magukhoz Káté Piros bathori leány kereskedő nőtől. Az általok lelketlenül forgalomba hozott portéka pedig a nagy kállói főszolgabírói hivatal által kiállított cselédkönyv szerint Lefkóvics Eszter 15 éves, balkányi születésű, református cselédleány.

A kerítőnök, kufárok karjaiból kiszaba, ditott leányka még tegnap délután vissza utazott Balkányba rokonaihoz, azon a pénzen mint a Budapestig megváltott gyorsvonat jegye helyett adatott ki a pénztárnál neki Neumann ny. r. biztos. A két jeles asszonyosság ellen megteszi a rendőrség a bünügyi feljelentést.

Vaj minden rendőrség, minden hatóság ily szigorú igazsággal járna el a lelketlen emberkufárokkal szemben, mint a debreczeni

De ez csak ritka kivétel, mivel a legtöbb városban még inkább a hárem tulajdonosok, a kufárok érdekeit védik a szabályrendeletek is e szeéencsétlen, bűnös leányokkal szemben.

A belügyminiszter ur is azért, ahelyett, hogy a fővárosi újságelárusítók rendszabályozásával fásasztja a tehetségét, nagyobb, az egész országra üdvösebb feladatot oldana meg ha végre a kényes bordély ügyben hozna rendszabályokat, mert addig bizony a magyarság gyalázata és sok ezer leányuk a romlására a mi országunk fogja ellátni csemegékkel a keleti és nyugati modern háremek minden bünbarlangjait, becsület temetőit s addig a szabadföldön a legszemérmelenebbül, a leggaládabban fog virágozni eme megbélyegző ember kereskedés, mely 50 forintjával árulja a 15 éves gyerek leányokat, mely majd minden robogó magyar királyi vonattal ott szállítja az áldozatait a bün gyalázatos piacra.

Táviratok.

Országgyűlés.

(Saját tudósítónk távirata.)

Budapest, márcz. 10.

A képviselőházban ma d. e. gyorsan befejezték a kultuszárca hátralevő teteleit tárgyalás alá vették az igazságügy i t á r c z a költségvetését.

A függetlenségi és 48-as párt állaspontját B á r t h a Ödön fejtegette ki nagy hatást keltett beszédében. Kimutatta igazságügyünk t e m é r d e k h á t r á n y á t, mintegy a tárca képűl idézte fel a vidéki igazságszolgáltatás nyomorult viskóit. A kormány semmit nem költ, nem gondolt arra, hogy az igazság fenségének megfelelő tekintéllyel jelenjen meg a közönség szemé előtt. Ahol az egyes városok áldozatkészsége nem lendít valamit a dolgon és nem épít a maga k ö l t s é g é n palotákat a törvénysekek számára, ott sötét és egészségtelen zugokban kénytelen meghuzódni a t r v é n y k e z é s. De nemesak külsőleg áll ez, hanem belsőleg is, a vezetésben, a szeltemben minden el van hanyagolva és senki sem igyekszik, hogy a pár év előtt kitűzött reformok zászlaja valamely diadalra is jusson.

A miniszter sokat ígért programbeszédében, de alig adott meg valamit belőle. Az egyetlen dolog a bűnvádi perréndtartás, de annak életbe léptetése mindenek nélkül kékisürgeti a polgári törvény könyv életbe léptetését. [Eljenzés a szélsőbalon.]

Utánna P s i k Lajos védte a ügyészi kart.

A kormánypárt Erdély ellen.

Ekkor óriási szenzáció következett. E m m e r Kornél nyug. kuriai bíró, akit Bánffy óriási erőszakkal választott meg Nagyszombatban s akit már sokszor jelöltek Erdély miniszter ellen, állott fel szólásra s beszédében a lehető legkiméletlenebbül neki ment Erdélyinek. Kijelentette, hogy az az u. n. állandó bizottság, amelyet a miniszter azért alkotott, hogy a magánjogi törvénykönyv kodifikációját előkészítse, nem egyéb mint s k r u p u l o z i t á s, — v a g y t e h e t e t l e n t é p e l ő d é s, mert egyik következő miniszter sem fogja az elődje szája íze szerint összealkotott bizottság munkáját akceptálni, az tehát nem teremti meg az önálló jogfejlődést, pedig törvényben. zési rendszerünk ma nem egyéb, mint a lipcei Reichsgerichtshof határozatainak másolata. (Tetszés balfelől, mozgás jobbról.) Beszéde további tolyamán élesen aposztrofálta a minisztert, hogy ő a kormány megbízásából már több fontás j a v a s l a t o t készített, valamint a maga részéről is sokat mutatott be és Erdély még csak nem is rongált rá. — A jobb oldali beszédet kínos csendben hallgatta, de sokan a kormánypárton markukba nevettek, ami ugy tünteti fel a mai nap eseményeit,

hogy **Emmer megbízásból támadta meg Erdélyt.**

Emmer beszédét azzal fejezte be, hogy a jelen századot méltóan csak a polgári törvénykönyv kihirdetésével lehet befejezni, azonban ehhez más rendszer és szellem kell, mint amely Erdély vezetése alatt ma uralkodik. Ezt a befejezést a jobboldal csendben hallgatta meg.

Eötvös Balint kontra Morzsányi.

Budapest, márcz. 9. (A Debr. ered. táv. Az erzsébetvárosi ellenzék vasárnap egyesült abból célból, hogy megakadályozza azt a szegényt, mely a kerületet Morzsányi esetleges újra megválasztásával érné. — A ma d. e. megtartott j e l ö l ő g y ű l é s é n k i i s k i - áltották az egyesült ellenzék jelöltjét Eötvös Balint dr., Eötvös Károly fiának személyében, ki a jelöltséget Kossuth párti programmal el is fogadta.

Ujdonságok.

* **A színházi bizottság ülése.** A színházi bizottság, nem mint lapunk tegnapi számában tévesen szedve volt, ma, hanem holnap délután 3 órakor tart ülést a városháza nagy termében K o m l ó s y Arthur népszerű főjegyzőnk elnökle alatt. Ez ülésnek két fontosabb tárgya lesz. Az egyik az Emke debreczeni választmányának kérvénye, a f. hó 26-án és 27-én rendezendő hangversenyére a színház átengedése és a helyraknak fel-emelése iránt, a másik pedig K o m j á t h y Janos színigazgató jelentése a jövő évi szintársulat további szervezéséről, amelyről tudvalevőleg a színigazgató márczius 10-ig köteles jelentést tenni.

* **V. H. Sz.** A debreczeni takarékos és hitelintézet részvénytársaság közgyűlése a vidéki hírlapírók szövetsége részére 100 frt adományt szavazott meg oly formán, hogy az összeg évi 10 frtos részletekben fizetetik be a szövetség pénztárába. A pénztézet adományának első részletét ma befizette.

* **Egy orvos balesete** cizmen megirtuk volt dr. Nagy Kálmán kedvelt fiatal orvos balesetét, mely városszerte nagy részvétet keltett. Most, mint örömmel jelezhetjük a kedvelt orvos fellábadt és már meg is kezdte működését.

* **Jegyzőkönyv hitelesítés.** A jog és pénzügyi bizottság tegnapi üléséről felvett jegyzőkönyvet a ma délelőtt 10 órakor V e c s e y Imre tanácsnok elnökle alatt az ő hivatalos helyiségében tartott hitelesítő gyűlésen hitelesítették. Az ülés lefolyásáról lapunk más helyén külön cikkben közlünk tudósítást.

* **Rendkívüli közigazgatási bizottsági ülés.** Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága még e havi rendes ülésén elhatározta, hogy a miniszterelnökhöz felterjesztendő közigazgatási évi jelentését külön, rendkívüli ülésen veszi tárgyalás alá. E fontos és érdekes ülés, pénteken, f. hó 12-én délután 3 órakor fog megtartatni a városháza nagytermében gróf. D é g e n f e l d József főispán elnökle alatt, a melyen tehát az a nagyterjedelmű, értékes munka fog felolvastatni, mely Debreczen városának 1896 évi közigazgatási, társadalmi és közigazgatási fejlődését foglalja magában. E nagyszabású munkát, mely tekintettel hazánk ezer éves fenállására készült a szokottnál jóval bővebb terjedelemben, magában foglal minden olyan mozzanatot, mely megemlítésre legkevesebb is méltó s különösen igen szép és nagy tanulmányra valló az évi jelentésnek azon része, melyet S z ű c s Mihály gazdasági tanintézeti igazgató készített

városunk közigazgatási fejlődéséről s a melyben van leírva az is, hogy mimódon ünnepelte meg Debreczen a millenniumot s miképen vett részt az ezredévi kiállításban. Ezt a jelentést tárgyalja le a pénteki rendkívüli közigazgatási bizottsági ülés s azután azt felterjesztik egyenesen a miniszterelnökhöz. Ohajtandó volna, hogy ezt az évi jelentést a közigazgatási bizottság kinyomossa.

* **Az építési bizottság ülése.** Az építési bizottság szombaton, f. hó 13-án délután fél 3 órakor a városháza nagy termében gr. D é g e n f e l d József főispán elnökle alatt rendkívüli fontos ügyekben tart teljes ülést. Ennek napirendjére van kitűzve S t a h l Géza főmérnöknek a városháza építése ügyében beadott fölösleges és semmit sem tartalmazó indítványa, melyet tudvalevőleg a tanács adott ki az építési bizottságnak véleményezés végett. Ez ülésen valószínűleg a komoly megfontolást igénylő tárgyakat nem igen intézik el, ennél fogva már arról is gondoskodtak, hogy a folytatólagos ülést 16-án, vagy 17-én fogják megtartani. A bizottság tagjainak szétküldött meghívón a következő tárgysorozat van kiírva: 1. A főmérnök jelentése a városi szabályozási határvonaláról, 2. A főmérnök jelentése a csatorna hálózat kiépítéséről. A helybeli m. kir. üzletvezetőség kérvénye az államvasuti munkások részére az ispotály telepen teiekátengedés iránt. 4. A városháza építési ügye. Az ülésről annak idején lapunkban részletes tudósítást közlünk.

* **Utcáink elnevezése és a házszámok.** Debreczennek tengeri kigyóját képezi ez a két fontos egybekapcsolt ügy, melynek már évtizedek előtt meg kellett volna valósulni. — Daczára mindazok tiszteletreméltó véleményének, kik e sorok olvasásakor fejüket rázzák, állítjuk, hogy végre a városnál komolyan elhatároztak, hogy befejezik már ez ügyben a munkálatokat s a második ezerév kezdetének emlékére s városunk dicsőségére megkapjuk az utcák új elnevezését és a rendezett házszámozást. Ez a terv még lapunk zártakor is erősen tartja magát, sőt megerősíti a hirt az is, hogy holnap délután 1/4 órára az ez ügyben kiküldött bizottságot V e c s e y Imre jog, és pénzügyi tanácsnok szobájába össze is hívták. A bizottság elnöke V e c s e y Imre tagjai között vannak S z é l l Farkas, J o ó István, G é r e s i Kálmán, Z o l t h a y Lajos stb.

* **Márczius 15 a főreáliskolában.** A debreczeni allami főreáliskola ifjusági önképzőkörre folyó hó 15-én, délelőtt 10 1/2 órakor az intézet tornacsarnokában »1848. Márczius 15.« emlékére ünnepes gyűlést tart, amelyre Dr. K a r d o s Albert tanár az önképzőkör vezetője külön meghívót bocsátott ki. — Az ünnepes gyűlés tárgysora a következő: 1. Induló. Előadja: az ifj. zenekar. 2. Megnyitó beszéd. Mondja: dr. K a r d o s Albert vezető tanár. 3. 1848 márczius 15. Emlékbeszéd, tartja: P é t e r Elemér VIII. o. t. 4. Nem hallottam . . . . Előadja: az ifj. énekkar. 5. Talpra magyar. Szavalja: B i s o t h k a Gábor VII. o. t. 6. Egyveleg Hunyadi Lászlóból. Előadja: az ifj. zeneka 7. Élet vagy halál. Szavalja: W e i s z Jenő VI. o. i. 8. A sajtószabadság. — Ertekezés, felolvassa S p i t z e r Sándor VII. o. t. 9. A szarvashogár és a rózsza. Előadja az ifj. énekkar. 10. A mariseli cigányok. Szavalja Máthé Dezső VII. o. t., kiseri az ifj. zenekar. 11. Hymnus. Előadja az ifj. énekkar.

* **Margittán** az országos vásár a következő sorrendben fog megtartatni: B a r o m v á s á r márczius 24 és 25-én; — k i r a k o d ó v á s á r márczius 26-án.

* **A bölcsészeti fakultás** (egyetem) javára közelebről a következő nagyobb befizetések folytak be a koll. pénztárba: dr. **M e d v e** Kálmán 1000 frtos alapítványát befizette; a **h. s. z. o. b. o. s. z. l. ó. i.** egyház e fakultás megnyitása idejére kötelezett 2000 frtos alapítványát befizette; **V e c s e y** Viktor 1000 frtos alapítványának 4-ik részletébe 200 frtot, ezzel összesen 800 frtot; **Haranghy Sándor** 500 frtos alapítványának 2-ik részét 100 frtot. **V a r g a** Ferencz 250 frtos alapítványából 50 frtot fizettek be. **C s u t o r o s** Elek s.-lelkész Berettyó-Ujfaluiban 29 frtot gyűjtött: hozzá járultak a következő adományozók: **Habókay József** 5 frt, **Tamásy Géza** 5 frt, **Szabó Elek** 2 frt, **Karakas Imre** 3 frt, **Szabó Károly** 3 frt, **Kugler Antal** 3 frt, **Papp Gergely** 5 frt, ifj. **Weiszberger** 2 frt, **Fülöp József** 1 frt. Debreczen, 1897. február 25-én. **Rozsa Sándor**, koll. h. pénztárnok.

* **Ovatosság egyforintos elfogadásánál** Utóbbi időben gyakran fordulnak elő egyforintos érme hamisítványok, melyek ön és antimion ötvözetből öntés úján készültek magyar vezettel, 1890 évszámmal vannak ellátva és mint hamisítványok szürke színűk: ról, rajzuk elmosódottságáról és csekély 8-10 gramm súlyokról ismerhetők fel.

§ **A Szentgyörgynapi vásár.** Mint már megírtuk a folyó 1897. április 12-20-dik napjaira meghirdetett tavaszi vagyis: Szentgyörgynapi országos vásár ideje a keresztyén és zsidó húsvéti ünnepek miatt egy héttel előbbre helyeztetett minek folytán a kereskedelemügyi m. kir. Minister 10,360/97. sz. alatti leirásával is helyben hagyott vásárműve beosztása a következő leendő: 1897. Április 5., 6., Hétfő, kedd 7., szerda, bőr, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll iparcikkek, gabonaművek és mindenféle terményvásár. 1897. április 8-9 Csütörtök, péntek: Juhvásár. 1897. április 10-11. Szombat vásárnap: Sertés vásár 1897. április 11-12. Vasárnap, hétfő: Lóvásár 1897. április 12-13. Hétfő, kedd: Baromvásár Nyers termények és iparcikkek a vásár egész tartama alatt árusíthatók.

A debreczeni nagyváradi villamos vasút tervezetének ismertetése.

Írta: **Acsádi Acsády Sándor** ny. királyi és megyei főmérnök.

II. Az előző lapban bevezetés gyanánt előadottak során tudjuk azt, hogy a közigazgatási bejárás már legközelebb március 23-án fogantatottatik az alkalommal minden ut átjárók, csatornák, például **A l s ó N y i r v i d é k** vízlecsapoló kanálisának áthidalása egyéb erek, patakok felett építendő átereszek behelyezési méretei közben eső és forgalomban levő vaspályák áthidalásának szélességi és magassági méretei egyszóval minden testületek vagy egyesek érdekeit megóvó intézkedések a küldöttség által jegyzőkönyvbe vétetnek — megálló s vízvételi állomások (valószínűleg **K i - M a r j a i**) lesz, órházak helyei pontosan kitömetnek, azért minden érdekeltségek szükségképen meghivatnak.

Miután hallomások szerint az átválalatok debreczeni és nagyváradiaknak fognak kiadni és ez természetesen is. Ezeket a következők fogják érdekelni.

1A földmunkalátok (pályatest melyeknek méretei a mérnökség által léccelkel tüzetnek ki) hihetőleg az egész vonalon egyszerre fognak munkába vétetni meg pedig valószínűleg ideiglenesen alkalmazó síneken gőzerővel (lörék).

2. Ezen pálya egész hosszában egy vágányon és a tölgyfából előállítandó 2.50 m hosszú talpfat 0.25 méternyi vastagságú kavics ágyba rakatnak épen úgy, mint minden másodrendű vasutnál.

Miután a villamos vasutak sűrű majdnem megszakítás nélküli forgalmazásnak vannak alávetve, ugyanazért a talpfat meg lehetős sűrűn fektetésnek egymasmellé, melyekre ismét széles erős hosszalpfat fektetnek persze csak a gyengébb helyeken. — Ezen munka után a sínek felhúzása fog következni. —

A sínek melyek az összes szegekkel, szuveckek és sarukkal Bessemer aczélból készitve készen érkeznek meg s a montéurok által rakatnak le az itteni vállalkozókat nem érdeklik.

Érdeklék ellenben a kömives és ácsmester urakat a magas építmények. — A debreczeni **v i l l a m o s i n d ó h á z a** **H o s z u - p á l y i** és **S z . M a r j a i** felvételi és vízvételi állomások. Órházak, és hidak, melyeknek azonban sablon terveik és költségvetéseik már bizonyára készen lesznek akkor a midőn a földtöltési munka befejezteik.

Végül érdekelné fogja a fővállalkozó illetőleg építeni engedélyes urakat azon több fontos körülmény a melyet ők Budapestben nem tudhatnak, de mi itt igen ismerünk, azt ugyanis hogy miután a földszinfeletti villamos vasutnak hogy céljának megfelelően folytonos azaz télen nyárni sőt éjjel nappali forgalomra kellene berendeztetnie tekintve a vidékünkön a téli időszakban rendszeresen beállítani szokott hó f u v á s o k a t, a széljárta helyek északi oldalán a pálya hosszán beverendő saranerfákra szegezendő széldezzkából készitendő h ó f o g ó k lennének felállítandók hogy az egész pályán éjjel folytonos villam világítás lesz az ugyanis tudva van.

Végül az is a fővállalatot fogja érdekelni, hogy a mennyiben ezen pálya a Budapestiekől eltérőleg, mindenben a közönséges rendes nyomtávlatu vasutak építéséhez hasonlós.

Ugyanazért a költség előirányzatnak ahhoz hasonlóan kell elkészitetni, ugyanis az előirányzat kiterjed:

1. Ügykezelés (személyzet)
2. Földkisajátítás.
3. Alépítmény.
4. Fölépítmény.
5. Magas építmény.
6. Pálya elzárás (és hófogók)
7. Előre nemlátottak 10%-a.

Ezen összegek főösszegéből tudhatja meg a fővállalat, hogy ezen 7 m földnyi vaspálya építése mértfődenként mennyibe kerül.

Hogy ezen nem vidéki, de az ország egy részének ipari és kereskedelmi, hatósági és személyi érdekeit hathatósan előmozdító Villamos vasutat **B r . D á n i e l E r n ő** kereskedelemügyi miniszter az ő nagyméltósága ki erre az engedélyt megadta, ki Magyarországnak **O r s z á g o s k i á l l i t á s t** rendezett, minden vidéknek vasuti érdekeit előmozdítja, ezen minta villamos vasutnak igézőkötő létesítmenyt kellő állami segéllyel fogja támogatni, a felett kételkedni egy pillanatra sem szabad.

KÖZGAZDASÁG.

Sertés vásár.

márcz. 9.

Köbányai sertéspiact. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon feüli súlyban) 52-53 — krajczárig, közép (páronként 220-260 kilogramm súlyban) 51-52 krajczárig Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) 50-51 kraje árig.

Sertéslelészám: 1897. évi márcz. 7-ik napján volt készlet 11021 darab, 1897 márcz. hónap 8-án felhajtattott 1316 drb, 1897 márcz. hónap 8-ik napján elszállított 392 drb, 1897 márczusi hónap 9-ik napjára maradt készletben 11939 drb. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár. A ferenczvárosi petróleum-rakodónál levő székes-fővárosi konzum sertés vásár jelentése márcz. 6-áról: Érkezett: 476 dr. Elszállított budapesti fogyasztásra 385 drb. vidékre 51 drb, elszállítatlan maradt 113 drb. — **N a p i á r a k:** 250-280 klg. súlyban 53-54 kr. 300-380 klg. súlyban — kr ma'aczok 38-40 kr. különféle 120-180 klg. súlyban 51-52 kr.

Budapesti gabonatözsde.

márcz. 9.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

B u n a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	7.80	80	8.35-8.40
»	77	8.05	81	8.40-8.55
Tiszavidéki ó	79	8.15	80	8.40-8.45
»	78	8.2	81	8.45-8.50
Pestvidéki ó	79	8.05	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
Fehérmegyei ó	78	8.25	82	8.35-8.40
»	79	8.35	81	8.40-8.45
Bácskai ó	77	8.00	80	8.3-8.40
»	78	8.15	81	8.40-8.45
Észak magy	76	7.95	80	8.35-8.40
»	77	8.05	81	8.40-8.45
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.45-8.50
»	79	8.20	82	8.45-8.50
»	76	7.95	80	8.45-8.50
»	77	8.05	81	8.45-8.50
»	78	8.15	82	8.45-8.50
»	79	8.25	81	8.45-8.50
»	77	8.20	80	8.45-8.50
»	78	8.30	81	8.45-8.50
»	79	8.40	82	8.45-8.50
»	77	8.05	80	8.45-8.50
»	78	8.15	81	8.45-8.50
»	79	8.25	82	8.45-8.50
»	77	8.00	80	8.45-8.50
»	78	8.10	81	8.4

pedig beledugta a hölgy ruhája zsebébe, a ki is igen mélyen aludt. Midőn a hölgy felébredt, legelőbb is ezt vette észre, hogy a táskája eltűnt, ebből természetesen következett, hogy a köveit is ellopták. És így a tolvaj a vizsgálat megejtése után ismét a birtokába keríthette a köveket.

Barnes nagy reményeket fűzött a lelep lezéséhez, de határozottan felsült; mert vagy masként jártak el a tolvajok vagy pedig Mitchell és Thaurert ártatlannak voltak a dologban, mert mindkettő kacagni kezdett.

— Már bocsnát Mr. Barnes, de ez kissé nagyon is szövevényes. — Hát hogyan vette volna vissza a tolvaj a hölgytől a köveket?

— Meggyilkolta a hölgyet, felelte a detektív.

Ismét ehibázta a csapást, mert a két urnak még a szempillája sem rezdült meg. Barnes pillanatra le volt győzve, de azért a küzdelmet még nem adta fel, nem hártortalanodott el, mert még mindig nem volt előtte megmagyarázva; hogy a két ur miért rezzent össze. amidőn a feltevést felemlítette, hogy a köveket a vonaton kívül is elrejtették.

— No, no Mr. Barnes, felelte Mitchell a detektív vállat bizalmasan megveregetvén. Nem kell azért nagyon szívére venni a dolgot. Ha Ön ilyen feltevéseket fogad el, akkor megtagadja azt a híres ügyességét, melynek már annyiszor tanujelét adta. Azt hiszem, hogy én jobb föltevésekkel is szolgálhatok Önnek.

— Hígyje el Mr. Mitchell, azért nem vagyok én olyan tökkel ütött; bárha föltevésém izléstelennek látszhatott is, abból még nem következik, hogy ez volt az egyetlen föltevésém

(Folyt. köv.)

Árverési hirdetmény.

V. b. Leidenfrost Ármin csődügyében, a tömeghez leltározott s még el nem árusított: **fűszerárúk, festék, különféle ásványvizek, gépolaj** stb. árúknak, nyilvános árverés útján leendő értékesítését határozván el a csődválasztmány, — van szerencsém közhírré tenni, hogy ezen árverés, f. hó 12-én d. e. 10 órakor fog a helyszínén eszközöltetni.

Tömeggondnok.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve, — Orvosi tekintélyek által kiprobált s nagy körökben kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m.: **köszvény, osz, reuma, ischiás asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültbb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszünteti.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona; erősebb üveg két korona 40 fillér.

Főraktárak Budapestén: **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszerárában király-utca 12. és **dr. EGGER A.** ur gyógyszerárában váci-körú 17. sz. — Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ugyszintén: Debreczenben: **Dr. Rótschnek V. Emil** és **Tóth Béla** urak gyógyszerárában.

Ajánlok valódi Erfurti **répa magvakat** legmagasabb csiraképeséggel és faj azonos minőségben, továbbá saját tisztításu

arankamentes lóhere és luczerna magvakat

a debreczeni m. kir. magvizsgáló állomás által **ólomzárólva** a legtisztább minőségben.

Kitűnő erőteljes növényeket adó

konyhakerti főzelék

vagy

virág magvakat,

több fajta jeles gyümölcsű **dinnye** magvak, pázsithoz vagy takarmány célokra szolgáló **fűmagvakat.**

Ugyszintén szives figyelmébe ajánlom a m. t. gazdálkodó és kereskedő uraknak a legtekélyesebb szerkezetű

arankamentesítő rostámat.

melyen jutányos árban eszközölök arankamentesítő rostálásokat.

Tisztelettel

Deutsch Albert

fűszerkereskedő,

HATVAN-UTCZA, 1096. sz.

Meghívás.

A debreczeni ipar- és kereskedelmi bank XXX-ik

rendes közgyűlését

1897. évi márczius hó 14-én d. e. 10 órakor tartandja

DEBRECZENBEN, az intézet saját helyiségében,

melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak, oly figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 28-ik cikkének rendelete szerint részvényeiket a közgyűlés előtt 5 nappal az intézeti pénztárnál le kell tenniök.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés az 1896. évről.
2. Az 1896-ik évi számadások és mérleg s ezzel kapcsolatban a felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése után a mérleg megállapítása és a nyereség feletti intézkedés, végre az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása feletti határozat.
3. Az alapszabályok 34-ik cikke értelmében a sorrendben kilépő két igazgatósági tag helyének három évre való betöltése.
4. A felügyelő-bizottságból kilépett egy tag helyének egy évre választás utáni betöltése.

Az évi jelentés és mérleg a közgyűlést megelőző 8 nap alatt a bank helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1897. február 20-án tartott ülésünkből.

Az igazgatóság.

Uri és női divatárak
a legolcsóbban beszerezhetők

Ifj. Kovács S.

ezégnél

Kossuth-utca első takarékpénztár épület
ugymint

csődtömegtől

megvett áruk

bámulatos olcsó árakban

árusítatnak el.

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város
Főispánja.

233
1897.

Pályázati hirdetés.

Debreczen sz. kir. városánál megüresedett belső állatorvosi állásra, mely állás évi 500 frt fizetés és 150 frt lakbérből álló javadalmazással van összekötve, ezennel pályázat hirdetik.

Ezen állás oly okleveles állatorvossal fog betölteni, ki az 1888. évi VII. t. cz. 133. §-a értelmében tisztii állatorvosi minősítéssel bír.

Felhívatnak az ezen állásra pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám f. évi március 25-én d. u. 5 óráig anynyival inkább benyujtsák, mivel a később érkező pályázati kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

Debreczen, 1897. február hó 25-én
Gróf Dégenfeld József,
főispán.

Specialista
Sérvkötőkben

Műlábak
műszerek, orthopaedia
műfűzők elöttök és ha-
nyag testtartásuk ré-
szére) nyújtó és járógé-
pek valamint minden-
nemű cs. és kir. szabad.

sérvkötők
kiváló szolid kivitelben és
jótállás mellett készülnek

KELETI J.
BUDAPEST,
IV. Koronaherceg-utca 17.
orvos sebészeti műszerek
orthopaediai készülékek
gyárában.
Gyár: villamos beren-
dezéssel IV. Rostély-
utca 15.
Nagy képes árjegyzékek ki-
vántára ingyen és bérmentve
küldetnek. Szegényebb
sorsúaknak részlet-
fizetésre is készíttetnek
gépek.

Biedermann-palota főpiacz 2138. sz.

Alapított a helybeli piacon 1886-ban.

Steiner József

férfi és gyermek ruhák verseny csarnoka.

Van szerencsem a n. é. közönséggel tudatni, hogy 11 év óta fenn-
álló bizományi raktárt visszaadtam és az üzletet saját számlámra tovább
vezetem. 14 napig időztem Budapesten, Bécsben és Prosznitzban, a
hol a legelső czégekkel létem összeköttetésbe.

18 láda a legszebb áruból már meg is érkezett
és abban a kellemes helyzetben vagyok, miszerint

férfi és gyermek ruhákat oly olcsón adhatok,

hogy szinte bámulatos és a mellett nagyon finom kiállításban, jó brünni
szöveggel szolgálhatok.

Tessék róla meggyőződni!

Tisztelettel

STEINER JÓZSEF

Perfi öltöny gyapjuszövetből 6
frttól egészen 30 frtig.

Gyermeköltöny jó szövetből 2 frt
25 krtól 15 frtig.

Olcsó faanyag!!

Tulhalmozott készletek foly-

tán mindennemű

faragott és fűrészelt

épületfa, deszka, lécz és zszindely

rendkívül olcsó árban

kaphatók

a sertésvásártéri faraktárban.

Hatóságilag engedélyezett:

Végkiárusítás

mélyen a beszerzési áron alól

a raktáron levő

Siffonok, Kreas- és fonal-vásznak, Kanavásznak, Zephi-
rek, asztalneműek, Bélések, kész férfi és női fehéreneműek,
zsebkendők, csipkék, szalagok,

harisnyák, keztük, ágyterítők, napernyők
selyemszövetek, szőnyegek, ruhaszövetek, esernyők,
ingek, gallérok, kézelők, Flanelek, ruha-diszek és mosó-velecek,
selyem-kendők, atlasz-szatinok, kötények.

posztó-kendők, függönyök, miederek,
továbbá

mindennemű rövidárak a legnagyobb választékban

az üzlet teljes felosztása folytán

gyári áron alul eladatnak.

Tisztelettel

Besenczky Kálmán.